

ดอกไม้ใบอรรณคดีไทย ๑๕

โดย บัณฑลอบ หณ 27

ชื่อ รัชชูป

“พุทธชาดรักซ้อนซ้อนกลิ่น อินทนิลช้องนางนางคลี
นางแย้มกล้วยไม้มะลูลี ยี่สุ่นโยทะกาชบาบาน”

วรรณคดี : รามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ : พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ดอกรักซ้อน *Calotropis gigantea* ไม้อินเดีย วงศ์Apocynaceae
ชื่อสามัญ Giant Indian milk weedy บางแห่งชื่อ Tembega ,Crown flower

ชื่อท้องถิ่น รักดอกม่วง รักดอกขาว รักก็กล่าว รักดอก รักเสมอ
รักร้อยมาลัย รักแดง อ่างรักเธอ ใครจะเจอเจอ รักซ้อน และปานเถื่อน

ถิ่นกำเนิด เกิดอินเดีย ทิเบต อิหร่าน กระจายพันธุ์ มาเมืองไทยได้ชื่อเคลื่อน
จาก"อรัก" กลายเป็น"รัก" เสียงนั้นเหมือน ความหมายเลื่อน จากไม่รัก เป็นรักจริง

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็ก พุ่มปานกลาง แขนงออกข้าง กางมากมาย หลากหลายกิ่ง
ทุกส่วนต้น ยางข้นขาว วัับวาวพริ้ง ฤทธิ์มากยิ่ง เป็นยาถ่าย ได้อย่างแรง

แผ่นใบหนา อวบน้ำ ขนขาวคา ยามแสงจ้าม มาไล่ต้อน สะท้อนแสง
ดอกสีขาว สีม่วง และม่วงแดง ออกช่อแซง ตามซอกใบ และปลายกิ่ง

สรรพคุณ ค่าพยาธิ ริดสีดวงทวาร หยดเลือดพลาณ สมานแผล แน่นอนยิ่ง
ทำคุณไสย ได้"รักยม" สมแอบอิง มงคลยิ่ง หญิงคล้องมาลัย ใช้ดอกรัก

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

Crown Flower (*Calotropis gigantea*)

โอรักเอ๋ย เคยรัก ประจักษ์จิต
รักนั้นร้อย สลักเรา แต่เก่ามา

ปล่อยใจเดิน ตามทาง ข้างถนน
เห็นดอกไม้ สีม่วง ร่วงไม่ไกล

จะรักขาว รักแดง หรือรักม่วง
มีความหมาย ว่าไม่รัก เลยสักครา

รักนั้นใช้ แก่หอบหืด แก่กลากเกลื้อน
น้ำเหลืองเสีย เพื่อยจิต บิดนั้นไซ้

นำรักมา ร้อยมาลัย ได้สุดสวย
ใช้บูชา คุณครู ผู้สอนดี

แต่พิชรัก อันตราย ร้ายยิ่งนัก
เป็นพิษต่อ ระบบเลือด และหัวใจ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ไม่เคยคิด จะร้างเร่ เสน่หา
โอรักลา แรมร้าง ไปห่างไกล

ทุกข์ใจจน ตรมตรอง ให้หมองไหม้
รัก หรือไร รักม่วง หนองอุรา

ชาวอินเดีย เรียกพวง อะรัก หนา
คนไทยมา แผลงว่ารัก สลักใจ

แก่โรคเรื้อน แก่รังแค และลำไส้
รักใช้ได้ แก่ไขข้อ ก็หายดี

หอมรื่นรวย มะลิขาว พราวสดศรี
ใช้รักนี้ งานมงคล ดลสุขใจ

ด้วยยางรัก พาววดหัว ตามัวได้
พาหม่นไหม้ ด้วยพิชรัก ปักดวงแด

มีรักซ้อน ไม่ซ้อนรัก มันหนักอก
มีรักซ้อน แต่ซ้อนรัก หนักอุรา

มีรักซ้อน ไม่ซ้อนรัก มักจะวุ่น
มีรักซ้อน แต่ซ้อนรัก เหลือจักทน

มีรักเดียว เชี่ยวชาญ ชำนาญรัก
รักษารัก รักจะช่วย อำนวยเรา

ให้ตระหนก ออกัน ขวัญผวา
คิดดูหนา รักมาคู่ ดูพิกล

ต้องขลุมน วุ่นวาย ใจหมองหม่น
จิตกังวล ปนเศร้าหมอง ตรองดูเอา

เฝ้าฟุ่มฟัก รักคงมั่น สรรค์สร้างเล่า
รักยืนยาว เราชื่นมื่น ทุกคืนวัน

ปลูกรักซ้อน สอนใจ ให้ตระหนักรักต้องขาว พราวพิสุทธิ์ ดุจเดียวกัน

เรื่องของรัก จักให้ดี มีสุขสันต์
ดอกรักนั้น มันเตือนใจ ให้จดจำ

ดอกรักขาว ดุจรักเรา ฝ้าแหวนหวง
ระว่างตัว ทั้งหัวใจ ไม่กระทำ

อย่าได้พ่วง ควงรักสอง ต้องถลำ
ให้รักซ้ำ ย้ำรักซ้อน บ่อนทำลาย

รักปักใจ ให้มีเล่า คราวละหนึ่ง
อยู่ยืนยง คงมั่น จวบวันตาย

รักให้ซึ่ง ตรึงจิต คิดมาดหมาย
มีรักใหม่ ได้อีกหนา ไม่ว่ากัน

โกวิท ธีรวิโรจน์

รักเหนือรัก ประจักษ์ เมื่อแรกเกิด
รักยิ่งใหญ่ หาไหน เทียบได้แล้ว

รักทูนเทิด ประเสริฐสุด ผุดผ่องแผ้ว
คือดวงแก้ว แว่ววับแท้ พ่อแม่เรา

เกิดรักซ้อน ซ่อนแทรก แรกวัยรุ่น
ไพล่มาแทรก รักแรก แปรลกตั้งเงา

โลมละมุน อุ่นอ่อน ผ่อนคลายเหงา
ติดตามเรา ฝ้าเยื่อน มิเคลื่อนคลา

ต้นรักซ้อน เกิดจากไหน ใครจะรู้
ข้างริมทาง หว่างพง ริมคางคก

เพียงชั่วครู่ ก็ผุด ต้นกอมา
ราวพนา นีหนอ คลอหล้างาม

ปลายยอดปรี ผลิข่อ พะนอตัน
คราแย้มข่อ ก็ผุด มงกุฎงาม

ดูงามล้น ท้นทั่ว ไร่ม่วงร่วม
จับจิตยาม พิศเพ่ง เปล่งรุ่งทอ

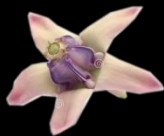

นำเรียงร้อย ห้อยมาลัย ไว้บูชา องค์พุทธะ ปฐิมา มารดา-พ่อ
ครุอาจารย์ ผู้ให้ รู้เกิดก่อ ครั้งเคลียคลอ ก่อรักซ้อน ชะอ้อนใจ

ผลเป็นฝัก รูปรี สีเขียวสด ช่างงามงด ไค้งคลี ที่แยกได้
เมล็ดห้อยพู่ขาว วาวระยับ ปลิวลมไป ห่างแสนไกล งอกได้ ในแดนดิน

เป็นสมุนไพโร ไลไล ในคุณค่า ดอกนำมา แก้อ ไหวไวล้น
รากแก้ไข้ ขับเหงื่อ อยู่อาจินต์ หลั่งไหลริน ยางใช้ แก้ปวดฟัน

อันของขลัง ชายหนุ่ม รุ่มคว้าหา รากดอกขาว เอามา ทำนางกวักนั้น
พระรูปปิดตา นำมา บูชากัน อัศจรรย์ นั้นรักซ้อน วอนให้ชม

กุศล คำเพราะ

มองเห็นดอกรักบานเหนือลานกว้าง กลีบมนบางนุ่มนวลชวนหลงไหล
ดอกม่วงขาวพรายพราวคราวแวงไกว สุขกลางใจของคนที่มีรัก

ความรักคืออะไรใครรู้บ้าง ต้องเคียงข้างแนบตริ้งซึ่งสลัก
หรือรักอยู่ที่ใจห่วงใยนัก ข้ามขอบฟ้าก็จักรักนิรันดร์

นามดอกไม้มงคลลดความสุข รักปลอมปลุกให้ชีวิมีความฝัน
รักคือความเป็นเราเข้าใจกัน รักคือไม่ไหวหวั่นมันศรัทธา

บรรจกร้อยด้วยใจมาลัยสวย

สอดแซมด้วยมะลิรักงามนักหนา

ไม่รู้โรยแม้ผ่านกาลเวลา

มอบให้คนรู้ค่าของ..มาลัย

ชลีรัตน์ สวัสดิ์

อันว่ารักทุกคนจักได้รู้

มันเป็นครูให้รู้ว่าเป็นไหน

จะสมรักเสียรักที่จากไป

หรือเจอรักซ้อนเข้าไปให้ก็มี

แต่ที่นี้จะพูดไปไซ้ต้นรัก

ที่ปลูกกันนักกันหนาใช้พาหนี

เอาต้นรักมาทำไสยศาสตร์ได้อย่างดี

คนถูกนี้จะหลงไหลไล่ติดตาม

ต้นรักนี้มีชื่อทองถิ่นมาก

รักขาวจากรักเขารักซ้อนสาม

รักดอกขาวรักดอกม่วงดงดงาม

รักแดงรักดอกตามแต่จะเรียกกัน

ถิ่นกำเนิดเกิดที่อินเดียจีนธิเบต

รวมประเทศอิหร่านแล้วมาสารขัณฑ์

ขอบเขตประเทศไทยได้เห็นมัน

ต้นรักนั้นจากอินเดียเสียแน่นอน

รักอินเดียนี้มีชื่ออรัก

คนไทยฟังแต่แค่รักไม่หลง

ความหมายตรงกันข้ามนงามงอน

ยังสะท้อนไม่ม่งคลนามอร่ามใจ

รักเป็นไม้พุ่มขนาดกลาง	ใบเรียงตรงข้ามรูปรีขอบขนานใบ
ดอกเป็นแบบซี่ร่มออกตามซอกใบ	ดอกสวยไซ้สีขาวม่วงและม่วงแดง
ผลออกเป็นฝักติดกันเป็นคู่ๆ	ลักษณะดูลูกปัดโค้งไม่โปร่งแสง
ฝักอ่อนเปลือกสีขาวแก่สีน้ำตาลแปลง	เมล็ดแฝงอยู่ภายในมีขนติดที่ปลาย
สรรพคุณช่วยให้เจริญอาหาร	บำรุงทวารทั้งห้าปวดหูปวดฟันหาย
แก้อาการไอแก้หวัดหอบหืดวายเป็น	โรคเรื้อนร้ายคุณทะราดจะปราศไป
ประโยชน์ใช้ในทางไสยเวทย์	แกะประเภทเครื่องรางให้หลงไหล
เป็นรูปพระปิดตามหาลากไฉ	ทั้งติดใจได้เงินทองมากองโต

อานนท์ สรวินสูตร

คราใดแว่วเสียงพิณเพลงไพเราะ	แสนเสนาะเจี้ยวแจ้วแล้วใจหาย
"คิดจะปลูกต้นรัก"แล้วเศร้าใจ	ยังไม่วายว่างเว้น"เกรงหน่อกลาย"
จะปลูกรักต้องรู้จักรักเสียก่อน	รักเราร้อนวียละอ่อนมีมากมาย
เฝ้าละเมอเพื่อพอกไม่เว้นวาย	ไร้จุดหมายไม่มั่นคงพาหลงทาง
เดี๋ยวจะต้องพึ่งพาต้นรักช่วย	เก็บดอกสวยมาเรียงร้อยห้อยเป็นหาง
ได้มาลัยไปกราบไหว้ทวยเทพกลาง	ขอรักจางหวนให้ได้คืนเรือน
โชคยังดีที่ต้นรักนั้นหาง่าย	เป็นพรรณไม้ที่โตง่ายใดจะเหมือน
ดินแห้งแล้งไร้คุณค่าไม่แซ่เขื่อน	พบกลาดเกลื่อนแนวถนนข้างพงไพร
ไม้ยืนต้นขนาดกลางรูปทรงพุ่ม	ใบเดี่ยวอุมอบน้ำฉ่ำใส
เก็บไว้ใช้ยามแล้งในพงไพร	จนกระจายทั่วท้องใบดูแปลกดี

ช่อดอกทรงสี่ร่อดอกแยกออก
กลีบดอกมีห้ากลีบอ่อนช้อยดี

สวยงามดอกร่วงแดงและขาวสี
กลางดอกมีรูปมงกุฎจุจตะวันตก

ผลเป็นฝักรูปโค้งออกเป็นคู่
มีปุยขาวปลายเมล็ดช่วยแพร่พันธุ์

เมล็ดอยู่ในฝักช่วงเสกสรร
ปลิวตามลมถึงไหนพันธุ์แพร่กระจาย

ทุกทูลส่วนของลำต้นช่วยรักษา
ขับเสมหะขับเห็บและแก๊อ

ใช้เป็นยาสรรพคุณมีมากหลาย
เป็นยาถ่ายขับพยาธิได้ดีจัง

เป็นยาพอกบรรเทาโรคทางไขข้อ
คุดทะราดกลากเกลื้อนเรื้อนจ้งจ้ง

ฆ่าเชื้อก่อเกิดโรคทางผิวหนัง
สรรพคุณยังมีมากมายหลากหลายไป

เมื่อมีคุณก็ยอมจะมีโทษ
อันตรายต่อดวงตาและผิวหนัง

ยางที่โลดกระเด็นติดมีพิษหลาย
พิษมากหลายอาจถึงตายได้นะเออ

ถือเป็นไม้มงคลด้านความรัก
เดี่ยวลุ่มหลงจนโง่เขลาเฝ้าละเมอ

ทำไสยจกให้คนรักจงอย่าเผลอ
ที่แท้เธอโดนคุณไสยไว้รักเอย

วลัยพร แสนวงษ์

ถ้ารักซ้อนก็จะต้องมีซ้อนรัก
ถ้าไม่หลบคนรักพบอาจปางตาย

ถ้าบักนักรักนี้มีหลบหาย
พิษรักร้ายคือรักซ้อนทำร้อนทรวง

ถ้ารักจริงไม่หวังสิ่งตอบแทน
รักบริสุทธิ์ผุดผ่องขาวพราวเต็มทรวง

ไม่มีแค้นไม่ต้องหลบอยากพบหวง
รักห่วงหวง..แม่รักลูก..แท้ผูกพัน

ถ้ารักแดง รักขาว และรักเขา ไซ้รักเราแต่รักหрок รักดอกนั้น
รักดอกม่วง รักดอกขาว เขาเรียกกัน สารพันคือ..รักซ้อน..อ่อนรักเขา

อันต้นรักจัดเป็นไม้ยืนต้น มีน้อยคนไม่รู้จักต้น..รักขาว
เป็นไม้พุ่มที่กิ่งก้านแผ่ออกยาว มียางขาวทุกส่วนต้นเข้มชั้นครัน

ออกดอกตามซอกใบใกล้ส่วนยอด ก้านดอกทอดออกเป็นช่อมีสีส้ม
ขาว ม่วงแดง ขาวอมม่วง ดวงชีวัน กลีบดอกสั้นรักดอกนี้มีทั้งปี

สรรพคุณต้นรักมากนักหนา รากเป็นยาขับเหงื่อได้ใช้หน้ายหนี
ดอกเป็นยาแก้หวัดไอหืดหอบดี โรคริดสีดวงใช้ได้ใบและยาง

ปลูกต้นรักสักต้นไว้ในบ้าน ยามดอกบานไม่มีโทษประโยชน์หลายอย่าง
ดอกไม้ประดิษฐ์หรือร้อยมาลัยบ้าง คนภาคกลางใช้ดอกรักนี้ในพิธีแต่งงาน

จตุพร สุวรรณปากแพรก

อันความรักปักใจให้อบอุ่น หรือว่าวุ่นในทรวงคอยท้วงหา
ไม่สมหวังปลั่งพลาดบาดูรา อนิจจาแสนเศร้าเฝ้าระทม

ปลูกรักซ้อนเหมือนซ่อนมิให้รู้ เก็บรักอยู่ในใจไร้สุขสม
อยากเอื้อนเอ่ยคำหวานชวนอารมณ์ กลัวระทมหากเผยเอ่ยวจี

ต้นรักซ้อนปลูกไว้อยู่ใกล้บ้าน

ยามดอกบานสวยเด่นเป็นหลายสี

คล้ายมงกุฎสวยสมทรงกลมรี

ดอกเป็นช่อขาวดีสีม่วงปน

เป็นพืชทนดินแห้งแล้งน้ำได้

ขึ้นทั่วไปริมทางข้างถนน

ผลเป็นฝักโค้งรีมีปลายมน

เมล็ดแบนมีขนอยู่ตรงปลาย

ต้นรักซ้อนประโยชน์ดีพืชมีค่า

สมุนไพรรักษาโรคมากมาย

โบราณใช้ทำเสน่ห์ห์เพทุบาย

ชาวฮาวายนิยมคล้องเป็นสร้อยคอ

อันว่ารักซ้อนอยู่ไม่รู้เห็น

นับว่าเป็นเรื่องเศร้าเข้าใจหนอ

อยากให้มีคนรักพำนักรอ

จะไม่ขออื่นใดในชีวิต

ได้ใกล้ชิดเฝ้าดูอยู่ข้างข้าง

ไม่ไกลห่างร้างไปใจสุขขี

ยามเป็นทุกข์พลอบกันขวัญชีวิต

แย้มยินดีสุขล้ำยามนิทรา

รักซ้อนเอยซ้อนรักมักซ้ำชอก

ไม่อยากบอกปล่อยจิตคิดเลยหนา

ดอกรักซ้อนคงจะบานละลานตา

เพียงทรวงข้าผู้เดียวมิเกี่ยวใคร

อัญชลี ณ เชียงใหม่

